

1274

12 јуни 1

Господину
Комесару Министарства народне привреде

ЛИЧНО

ИДБ

Господине Комесаре,

Поводом Уредбе о Јеврејима и Циганима, која је обнародована у "Листу уредаба војног заповедника у Србији" бр. 7 и бр.8 од 31 маја о.г., Међукоморски одбор, Трговинске, Индустијске и Занатске коморе у Београду, на својој седници од 10 јуна о.г. одлучио је, да Вас замоли за следеће надлежно објашњење :

1) У § 4,5 и 8 Уредбе тексативно су набројана занимања, ~~којима~~ којима се Јевреји не могу бавити одн. којима се могу бавити али само у односу са Јеврејима. У §§ 12-16 Уредбе прописан је поступак за пријаву постојећих привредних предузећа, (под којима се у смислу § 13 став 1 подразумевају сва трговачка, индустријска и занатска предузећа у најширем значењу тих појмова). У § 11 Уредбе, пак, изрично је забрањено Јеврејима "свако располагање иметком бесплатно или уз награду", а "послови закључени на правној основи, који су супротни овој одредби, поништавају се."

Пред Коморе се поставило питање да ли Јевреји, у смислу ове Уредбе, могу обављати било какву трговачку, индустријску или занатску радњу - јер им то није према самој тексту Уредбе јасно. Наиме:

а) Јеврејима је забрањено свако располагање иметком - а послови закључени противно Уредби, поништавају се. Основна пак, поставка, да неко може водити било какву радњу у смислу Закона о радњама јесте, да је способан слободно располагати својом имовином (§ 5 (1) Закона о радњама). У смислу § 11 став 2 Уредбе о Јеврејима они више не могу располагати - ни бесплатно, ни уз награду - својим иметком што значи, да више нису способни слободно располагати својом имовином - те из тога произилази: да Јевреји не могу више обављати никакву радњу у смислу Закона о радњама.

./.

ИДБ - 509 - x 171 - 1274

б) Међутим, Уредбом су тексативно набројана занимања, која су или потпуно или делимично забрањена за Јевреје (§ 5 Уредбе). Међутим занимањима нису набројана и занимана по Закону о радњама. Т.ј. Јеврејима није изрично забрањено (ни потпуно, ни делимично) да не сме бити трговци, индустријалци или занатлије. Ако се, дакле, Уредба о Јеврејима тумачи по ономе општем правном принципу: да је дозвољено оно што законом није забрањено, излази, да Јевреји могу обављати радње у смислу Закона о радњама. Или, пак, ако се Уредбом тумачи по принципу, буквалног тумачења слова и духа закона, онда долази до изражаја друго начело: да Јевреји у смислу ове Уредбе могу чинити само оно што им ^{је} изрично дозвољено чинити а то значи: да не могу обављати радње у смислу Закона о радњама јер им то није изрично дозвољено.

в) У § 12 Уредбе прописана је обавезна пријава јеврејских привредних предузећа, чија је дефиниција дата у § 13 Уредбе. Прописана је обавеза пријава таквих предузећа, али се у Уредби нигде не каже шта ће даље бити са таквим предузећима уколико су она, као таква постојала на дан 31 маја о.г. Једно је ипак јасно: да законодавац претпоставља могућност постојања таквих предузећа, што опет наводи на закључак, да законодавац не искључује могућност постојања праве, да Јевреји могу обављати радње у смислу Закона о радњама пошто ништа не одређује шта ће бити са таквим привредним (јеврејским) предузећима кад она буду у смислу Уредбе пријављена и пописана.

г) Напослетку, § 16 изгледа као да утврђује могућност постојања јеврејских привредних предузећа јер каже, да се "јеврејска привредна предузећа може поставити комесар-управитељ" за кога важе прописе Уредбе о вођењу послова.

Из свега горе наведеног види се, да је потребно Уредби дати једно објашњење, које ће прецизирати одредбе о Јеврејима у односу на Закон о радњама. То објашњење, које Коморе моле своди се на следеће:

Могу ли Јевреји, у смислу речене Уредбе, као неограничени сопственици обављати било какве радње у смислу Закона о радњама било да су такве (јеврејске) радње правно и фактички постојале на дан 5 априла 1941 године, односно као такве постојале до 31 маја 1941 год било, да уз испуњење свих услова по Закону о радњама, желе да сада правно и фактички обављају било какву радњу по Закону о радњама.

Ако је Јеврејима, по Уредби, дозвољено обављање радње по Закону о радњама, да ли се у таквоме случају од стране Комора Јеврејима могу без икаквог ограничења издавати уверења у смислу § 25 (5) Закона о радњама, (под условом назначена да су Јевреји) - или треба да се чине и која ограничења. Одговор на ово питање, садржаће и одговор у погледу питања: како ће се издавати, од надлежних власти, овлашћења и дозволе по Закону о радњама. Разуме се, да се ово све односи на све трговачке, индустријске и занатске радње у смислу Закона о радњама.

Модећи за објашњење овога питања, Коморе сматрају за дужност да Вам доставе своје мишљење: да без обзира на све остале прописе ове Уредбе § 11, чини Јевреје неспособнима да слободно располажу својом имовином и да им то одузима основно својство прописано у § 5 Закона о радњама, да могу обављати било какву радњу у смислу тога Закона.

2) Ако је Јеврејима забранено обављање радња у смислу Закона о радњама онда је решено и питање њиховог чланства у принудним удружењима трговаца, индустријалаца и занатлија. Немајући права, да обављају радње у смислу тога Закона - престаје њихова обавеза, да буду чл. нови принудних удружења.

Али, ако Јевреји могу обављати радње у смислу Закона о радњама, алиставља се питање:

а) да ли Јевреји могу бити чланови својих привредних удружења и

б) да ли, као такви, узивати право да бирају и да буду бирани, за ч. сн. својих принудних удружења.

Ово друго питање се поставља и због § 4, у коме је речено, да Јевреји не могу бити "јавни службеници". Мада се види, да се то односи у првоме реду на јавну службу - државну, општинску и т.д. - и на саме службенике (чиновнике), с обзиром на другу реченицу овог § 4 Уредбе ипак се питање мора поставити јер се појам "јавни службеник" може и далеко шире тумачити т.ј. да је то сваки онај, који врши било какву службу у установама, које имају јавно-правни карактер - па према томе и у принудним удружењима по Закону о радњама, као неговни часници, јер су то удружења јавно-правног карактера. Сто се питање поставља и за чиновнике принудних удружења.

С обзиром на дух Уредбе, јер она не садржи никакве одредбе у смислу постављених питања, (уколико се наравно реши претходно основно питање, да имају право обављати радње у смислу Закона о радњама) Коморе сматрају: да Јевреји не могу имати права да бирају и да буду бирани за часнике принудних удружења у смислу Закона о радњама, ма да им изгледа да може бити речи о њиховој обавези, да буду чланови принудних удружења. Од членских права, одузима им се једино док би остала имала остати заједно са њиховом обавезом на чланство.

Господине Комесаре,

Потписане Коморе моле Вас најлепше, да овај предмет сматрате хитним и да им доставите потребно објашњење са упутством, како да поступају по овим питањима, јер се Коморама обраћају поједина принудна удружења и траже од њих објашњења која оне не могу дати, све док се не добију тражено упутство.

./.

Благодарећи Вам унапред на решењу ове претставке, потписане
Вас Коморе моле, да примите уверење њиховог особитог поштовања.

ММ/МБ

До агауци
Међународног удружења
од 13/VI 1941. - одређење
пр. одјављивања одјав
у Брне т. Dissociation,
ниси је инјално, се те
Сам агауци, иако те
себе по обичајима.

17/
VI

ИСТРИЈСКИ
АРХИВ
БЕОГРАД